

Austatud lugeja!

Järjekordne „Juridica“ number on jõudnud lugeja lauale. Ikka jälle – juriidilised teemad juristidelt juristidele. Pakun, et see monotoonsusevari on siin pigem positiivse kui negatiivse alatooniga. On see ju märk sisemisest stabiilsusest, mida ei tohiks mingil juhul kõigutada väline, kindlasti veel harjumatu ajakirja uus kujundus.

Mõneti võib see ring – juriidika juristilt juristile – tunduda äärmiselt kitsas, isegi piiratud selle mitte just heas tähenduses. Kas ei süvenda see kõrvaltvaataja poolt niigi omaks võetud veendumust juristide klannimentaliteedist? Kindlasti kipuvad juristid seda väidet tõrjuma, näidates näpuga võib-olla mõnele teisele elukutsele. Sisimas aga me eeldatavasti võtame selle tsunftitunnituse omaks ja arvatavasti kiidame ka heaks.

Loeme lehti. Juristidest, nende tööst ja sageli ka eraelust on juttu väga palju, olenemata sellest, kas leht on kollane, roosa või valge. Vaatame telepilti. Sama lugu. Väga palju on filme juristidest, rääkimata sellest, et pea igas filmis on vähemalt üks tegelastest jurist. Massimeediast, sellest tänapäeva ühiskonna peeglist, on seega näha, et juuraharidusega inimese positsioon ühiskonnas on väga tugev. Ajaloost ilmneb, et see pole mitte ainult kaasajale omane nähtus. Küsimus on aga, kas see omamoodi hinnang juristile on olemuslik või väljateenitud.

Meris Sillaots oma artiklis „Kaitsja võimalikust rollist ...“ räägib juristi õigusest valele, täpsemini, et vale kui töövahend ei tohiks juristitöö hulka kuluda. Ja ta põhjendab: „Kaitsja poolt öeldu peab olema usutav. Usalduse puudumisel ei omistaks keegi kaitsja seisukohtadele vajalikku tähendust“. Oluline on ka samas artiklis toodud seisukoht, mille kohaselt kriminaalasja algatamine ei vabasta moraalinormide täitmisest. Laiendan mõtet ja väidan, et ka töö iseloom ei vabata moraalinormide järgimise kohustusest.

Kui juristide kõrge ühiskondlik positsioon on olemuslik, siis võib jurist tegutseda vahendeid valimata. Niikaua, kui ühiskonnas on esmaväärtuseks raha, seni taolisel alusel püsiv juristide positsioon ei lange. Kui aga juristidele osaks saanud kõrge hinnang on välja teenitud, siis ei pruugi see olla jääv. Seega, kui me tahame säilitada oma positsiooni, siis ei saa juristide moraal olla meile ükskõik. Juristid ise peavad juristkonna moraali kõrgel hoidma. Seda juhul, kui me ei taha, et keegi teine siin meie jaoks nii armsas tsunftis korda tuleks looma.

Kes meist ei teaks lugu, kus surija viimaseks sooviks oli saada maetud nii, et tema kõrvalhauas ei puhkaks jurist. Juristide eneste kätes on võimalus seada asjad selliselt, et taolise soovi taga poleks üht ausameelset inimest, kes ei taha viimsepäeva oodata siin maailmas kõike halba esindanu kõrval. „Esindas“ pole siinkohal juriidiline mõiste.

Katrin Prükk

